

AVRUPA SOSYAL VE TIBBİ YARDIM SÖZLEŞMESİ

Avrupa Sosyal ve Tıbbi Yardım Sözleşmesi ve Ek Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun

Kanun No: 1973

Kabul Ta.: 16 Mart 1976

R.G. : 25 Mart 1976 S.15539

Dstr.Trp. : 5, C.15-2 s.2747

Madde 1-

11 Aralık 1953 tarihinde Paris'te imzalanan Avrupa Sosyal ve Tıbbi Yardım Sözleşmesi ve Ek Protokolünün onaylanması uygun bulunmuştur.

Madde 2- Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 3- Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

Avrupa Sosyal ve Tıbbi Yardım Sözleşmesi ve Ek Protokolünün Onaylanmasına Dair Bakanlar Kurulu Kararı

**Karar Ta.: 29 Nisan 1976 N0:7/11753 R.G. : 1 Ağustos 1976 S.15664 Dstr. Trp.: 5,
C.15-2 s.2972**

25 Mart 1976 tarihli ve 1973 sayılı Kanunla uygun bulunan ilişik "Avrupa Sosyal ve Tıbbi Yardım Sözleşmesi ve Ek Protokolü" nün onaylanması; ...244 sayılı Kanunun 3. ve 5'nci maddelerine göre, Bakanlar Kurulunca 29/4/1976 tarihinde kararlaştırılmıştır.

Sosyal ve Tıbbi Yardım Avrupa Sözleşmesi ve Ek Protokolü

Bu sözleşmeyi imzalayan Avrupa Konseyi'ne üye Hükümetler, Avrupa Konseyi'nin amacının üyeleri arasında, özellikle sosyal gelişmelerini kolaylaştırmak amacıyla, daha sıkı bir işbirliği gerçekleştirmek olduğunun gözönüne alınarak,

Bu amaç uyarınca, sosyal ve tıbbi yardım mevzuatlarının birbirlerinin vatandaşlarına eşit olarak uygulanması ilkesini kabul yoluyla sosyal alanda aralarındaki işbirliğini genişletmeye kararlı olarak, bu amaçla bir sözleşme akdini arzu ederek, aşağıdaki hususlarda anlaşmışlardır.

BÖLÜM I

Genel Hükümler

Madde 1

Sözleşen Taraflardan her biri, ülkesinin bu Sözleşme'nin uygulanacağı bölümlerinde kanuna uygun olarak bulunan ve yeterli geçim olanaklarından mahrum olan diğer sözleşen Tarafların vatandaşlarını, ülkesinin o bölümünde yürürlükte olan mevzuatın öngördüğü sosyal ve tıbbi yardımdan (bundan böyle "yardım" olarak adlandırılacaktır.) kendi vatandaşları ile eşit şekilde ve aynı koşullar altında yararlandırmayı taahhüt eder.

Madde 2

a- "Yardım", "Vatandaş", "Ülke" ve "Menşe Devleti" terimlerinin, bu Sözleşme bakımından anlamları aşağıdadır:

i- "Yardım" terimi, sözleşen taraflardan birinin ülkesinin herhangi bir

bölümünde yürürlükte bulunan mevzuatın öngördüğü harp malulleri ile işgalden zarar görenlere ödenen emekli ödenekleri ve yardımlar hariç, yeterli geçim imkanlarından mahrum kişilere geçim ve bakım olanağı sağlamak amacıyla yapılan her çeşit yardımı ifade eder.

ii- Sözleşen Taraflardan birinin "vatandaşı" veya "ülkesi" terimleri, sözkonusu Tarafın, değer Sözleşen Taraflara iletilmek üzere Avrupa Konseyi Genel Sekreteri'ne yönelteceği beyanda bu terimlere atfettiği anlamı ifade eder. Bununla birlikte, iskat dışı yollarla bir Devletin vatandaşlığını kaybederek vatansız kalan kişiler, yeni bir uyrukluk kazanıncaya kadar sözkonusu devletin vatandaşı addedilir.

iii-"Menşe Devleti" terimi, bu Anlaşma hükümlerinden yararlanacak kişinin vatandaşı olduğu Devleti ifade eder.

a- Sözleşen Tarafların bu Sözleşmenin uygulanacağı ülkelerinde yürürlükte bulunan yasalar ve yönetmelikler ile Sözleşen taraflarca ileri sürülen çekinceler I ve II sayılı Eklerde belirtilmiştir.

Madde 3

İlgili kişinin uyrukluğ, menşe Devleti mevzuatının bu konuya ilişkin hükümleri uyarınca kanıtlanır.

Madde 4

Sözleşen Taraflardan birinin vatandaşına yapılan yardım giderleri, yardımı yapan Sözleşme Tarafça karşılanır.

Madde 5

Sözleşen Taraflar, gerek yardım görene karşı nakdi bir taahhüt altına girmiş üçüncü şahıslardan, gerek ilgilinin bakımını sağlamakla yükümlü kişilerden toplam yardım giderlerinin tahsil edilmesini kolaylaştırmak için, mevzuatları müsaade ettiği ölçüde, karşılıklı olarak tavassutta bulunmayı taahhüt ederler.

BÖLÜM II

Vatana İade

Madde 6

a- Sözleşen Taraflar, ülkelerinde kanuna uygun olarak ikamet eden diğer Sözleşen Tarafların vatandaşlarını, sadece ilgilinin yardıma muhtaç bulunması nedeniyle vatanlarına iade edemezler.

b- Bu Sözleşmede yer alan hiçbir hüküm, yukarıdaki paragrafta belirtilenden başka bir sebeple sınır dışı etme hakkına halel getirmez.

Madde 7

a- Sözleşen Taraflar, aşağıda belirtilen şartlar mevcut ise, bu Sözleşmenin 6 maddesinin (a) paragrafı hükmünü gözönüne almaksızın, diğer Sözleşen Tarafların ülkelerinde mukim vatandaşlarını vatanlarına iade edebilirler.

i- İlgili 55 yaşını doldurmadan sözkonusu Sözleşen Taraf ülkesine gelmiş olduğu takdirde en az beş yıldan beri, bu yaştan sonra gelmiş olduğu takdirde en az on yıldan beri o ülkede sürekli olarak ikamet etmemişse,

ii-Sağlık durumu yolculuğa elverişli ise,

iii-İkamet ettiği ülkeye kendisine bağlayan sıkı bağlar yoksa ve insani sebepler bunu engellemediği takdirde başvurmayı kabul ederler.

b- Sözleşen Taraflar vatana iade yoluna büyük bir teenniyle ve insani sebepler bunu engellemediği takdirde başvurmayı kabul ederler.

c- Sözleşen Taraflar, aynı anlayışla, yardımdan yararlanan bir kimseyi vatana iade ettikleri

takdirde, varsa eşinin ve çocuklarının kendisine refakat edebilmeleri için her türlü kolaylığı göstermeyi kabul ederler.

Madde 8

a- 7 madde hükümleri uyarınca bir kimseyi iade eden Sözleşen Taraf, bu kimsenin iade edildiği ülke sınırlarına kadar iade masraflarını yüklenir.

b- Sözleşen Taraflardan her biri 7. madde hükümleri uyarınca iade olunan vatandaşlarını kabul etmeyi taahhüt eder.

c- Sözleşen Taraflardan her biri, 7. madde uyarınca iade olunan kişilerin ülkesinden geçmesine izin vermeyi taahhüt eder.

Madde 9

Yardım gören kişinin vatandaşı olduğunu iddia ettiği Devlet bu iddiayı kabul etmediği takdirde, bununla ilgili delilleri sözkonusu kişinin ikamet ettiği Devlete 30 gün içinde veya, bu süre zarfında imkan bulunamazsa, mümkün olan en kısa zamanda sunmak zorunluluğundadır.

Madde 10

a- Vatana iade kararlaştırıldığı takdirde, menşe Devletinin diplomatik makamları veya konsolosluklar, mümkünse üç hafta önceden, vatandaşlarının iadesinden haberdar kılınır.

b- Transit ülkenin veya ülkelerin makamları durumdan Menşe Devleti makamları tarafından haberdar edilirler.

c- İade olunan kişilerin teslim edileceği yer ikametgah Devleti ile menşe Devleti yetkili makamları tarafından kararlaştırılır.

BÖLÜM HI

İkametgah

Madde 11

a- Bu sözleşme bakımından, yabancı uyruklu bir kişinin Sözleşen Taraflardan birinin ülkesinde ikameti, ilgili geçerli bir ikamet müsaadesine ya da sözkonusu ülke mevzuatında öngörülen ve ülkede oturmasına izin veren bir başka belgeye sahip bulunduğu sürece kanuna uygun addedilir. İkamet müsaadesinin yenilenmemesi yalnız ilgilinin hatasından ileri gelmekte ise; yardımdan yararlanma hakkını etkilemez.

b- Bir erteleme kararı bulunmadığı takdirde, ilgili aleyhine sınır dışı etme kararının alındığı tarihten itibaren ikamet gayri kanuni addedilir.

Madde 12

7. maddede yer alan ikamet süresinin başlangıç tarihi her ülkede, aksi kanıtlanmadıkça, idari inceleme sonucundan elde edilen delillere ya da EK- III'te belirtilen veya her ülkenin mevzuatına göre ikameti kanıtlayan belgelere dayanılarak tespit edilir.

Madde 13

a- İkametin sürekliliği, ikamet edilen ülkede kullanılan bütün isbat vasıtaları ve özellikle, bir mesleki faaliyete dair deliller ya da kira makbuzları ile kanıtlanabilir.

b- i- Sınır dışı edilme veya vatana iade sonucu olmadıkça, üç aydan kısa gaybubet hallerinde ikamet sürekli addedilir.

ii- Altı ay veya daha uzun gaybubetler ikamet sürekliliğini keserler.

iii- Üç ay ile altı ay arasında bir gaybubetin ikamet sürekliliğini kesip kesmediğini tayin etmek için, ilgilinin ikamet ettiği ülkeye geri dönme niyetini ve gaybubeti sırasında bu ülkeyle bağlarını ne ölçüde sürdürdüğünü incelemek gerekir.

iv- İkamet edilen ülke gemilerinde hizmet, ikamet sürekliliğini kesmez. Diğer gemilerdeki hizmetler bu maddenin (ie) ile (iii) bentlerindeki hükümlere tabidir.

Madde 14

Ağır hastalık hallerindeki tıbbi tedaviler ile kısa süreli tedaviler dışında ilgilinin EK I'de yeralan hükümlerinin uygulanması sonucu kamu makamlarından yardım gördüğü süreler, ikamet süresinin hesaplanmasında gözönüne alınmaz.

BÖLÜM IV

Çeşitli Hükümler

Madde 15

Sözleşen Tarafların idari ve diplomatik makamları ile konsoloslukları, bu Sözleşmenin uygulanması için birbirlerine karşılıklı olarak her türlü yardımı yapacaklardır.

Madde 16

a- Sözleşen Taraflar EK I ve Ek III'ün muhtevasını etkileyebilecek yasa ve yönetmelik değişikliklerinden Avrupa Konseyi Genel Sekreteri'ne bilgi vereceklerdir.

b- Sözleşen Taraflardan her biri, Ek I'de yer almayan her yeni yasa veya yönetmeliği Avrupa Konseyi Genel Sekreteri'ne bildirecektir. Bu bildiri sırasında Sözleşen Taraf, yeni yasa veya yönetmeliğin diğer Sözleşen tarafların vatandaşlarına uygulanması konusunda çekinceleri ileri sürebilir,

c- Avrupa Konseyi Genel Sekreteri, (a) ve (b) paragrafları uyarınca aldığı bilgileri diğer Sözleşen Taraflara iletacaktır.

Madde 17

Sözleşen Taraflar, bu Sözleşmenin yürürlüğe girmesinden önce yapmakta oldukları yardımlar konusunda ikili anlaşmalarla geçici hükümler koyabilirler.

Madde 18

Bu sözleşme hükümleri ulusal mevzuatlarla ikili veya çok taraflı anlaşmaların, hak sahiplerinin daha lehinde olan hükümlerine hâlel getirmez.

Madde 19

I, II ve III sayılı ekler, bu anlaşmanın bölünmez parçalarını teşkil eder.

Madde 20

a- Sözleşen Tarafların yetkili makamları, bu Sözleşmenin yorumlanması ve uygulanmasıyla ilgili uyuşmazlıkları müzakere yoluyla çözümlenmeye gayret edeceklerdir.

b- Üç ay zarfından bu yolla bir çözüme varılmadığı takdirde, uyuşmazlık, teşekkül tarzı ve usul kuralları ilgili Sözleşen Taraflarca tespit olunacak bir hakem heyeti önüne getirilecektir. Yeni bir üç aylık süre zarfında bu konuda bir anlaşmaya varılmadığı takdirde, uyuşmazlık taraflardan birinin talebi üzerine Uluslararası Adalet Divanı Başkanı tarafından seçilecek bir hakeme sunulacaktır. Bu durumda, başkan uyuşmazlığa taraf olan Devletlerden birinin vatandaşı ise bu görev, başkan yardımcısına veya uyuşmazlığa taraf olan Devletlerin vatandaşı bulunmayan en kıdemli hakime verilir,

c- Hakem veya hakem heyeti bu Sözleşmenin ilkelerine ve ruhuna uygun şekilde karar verecektir.

Karar nihai ve bağlayıcı olacaktır.

Madde 21

- a- Bu Sözleşme, Avrupa Konseyi üyelerinin imzasına açıktır. Sözleşme onaylanacak ve onay belgeleri Avrupa Konseyi Genel Sekreterliğine tevdi olunacaktır.
- b- Bu Sözleşme, ikinci onay belgesinin tevdi edildiği ayı izleyen ayın ilk günü yürürlüğe girecektir.
- c- Daha sonra onaylayanlar bakımından sözleşme, onay belgesinin tevdi olduğu ayı izleyen ayın ilk günü yürürlüğe girecektir.

Madde 22

- a- Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi, Konsey üyesi olmayan Devletleri bu Sözleşmeye katılmaya davet edebilir.
- b- Bu yolda katılma, tevdi edildiği ayı izleyen ayın ilk günü yürürlüğe girecek bir katılma belgesinin Avrupa Konseyi Genel Sekreterliğine tevdi ile gerçekleşir.
- c- Bu madde uyarınca tevdi olunan her katılma belgesine, ilgili Devlet hükümeti bu Sözleşmeyi imzalamış olsa idi I ve III sayılı Eklerde bulunacak olan bilgileri havi bir bildiri eklenecektir.
- d- Sözleşme'nin uygulanması bakımından, bu maddenin (c) 9 paragrafı uyarınca verilen bilgiler, ilgili Devlet Hükümeti Sözleşmeyi imzalamış olsa idi sözkonusu bilgilerin yer almış bulunacağı Ek'in bir parçası addedilecektir.

Madde 23

Avrupa Konseyi Genel Sekreteri,

- a- Bu Sözleşmenin yürürlüğe giriş tarihini ve onaylanan üyelerin adlarını,
- b- 22 madde uyarınca tevdi edilen katılma belgeleri ile beraberindeki bilgileri,
- c- 24 madde uyarınca aldığı bildirimleri ve bunların hüküm ifade edecekleri tarihleri, Konsey üyelerine bildirecektir.

Madde 24

Bu sözleşme, 21 maddenin 8 (b) paragrafı uyarınca yürürlüğe giriş tarihinden itibaren iki yıllık bir süre için aktolunmuştur. Daha sonra Sözleşme gerek ilk iki yıllık sürenin gerek müteakip birer yıllık sürelerin hitamından en az 6 ay önce Avrupa Konseyi Genel Sekreterine gönderecekleri bir ihbarla Sözleşmeyi feshetmeyen Taraflar için yıldan yıla yürürlükte kalacaktır. Fesih ihbarı, ilgili olduğu sürenin hitamında hüküm ifade edecektir.

Yukarıdaki hükümleri kabul zımında gereği gibi yetkili kılınmış aşağıda imzaları bulunanlar, bu Sözleşmeyi imzalamışlardır.

Avrupa Konseyi arşivlerinde saklanacak tek bir nüsha halinde her iki metin de aynı derecede geçerli bulunmak üzere Fransızca ve İngilizce olarak, 11 Aralık 1953 tarihinde Paris'te düzenlenmiştir. Genel Sekreter imzalayan devletlere bu Sözleşmenin onaylanmış birer örneğini iletacaktır.

SOSYAL VE TIBBİ YARDIM AVRUPA SÖZLEŞMESİNE EK PROTOKOL

Bu protokolü imzalayan Avrupa Konseyi'ne üye Hükümetler,

11 Aralık 1953 tarihinde Paris'te imzalanan Sosyal ve Tıbbi Yardım Avrupa Sözleşmesi (aşağıda "Yardım sözleşmesi" diye adlandırılmıştır) hükümlerini göz önünde tutarak,

28 Temmuz 1951 tarihinde Cenevre'de imzalanan Mültecilerin Hukuki Statüsüne Dair Sözleşme (aşağıda "Cenevre Sözleşmesi" diye adlandırılmıştır) hükümlerini göz önünde tutarak,

Yardım Sözleşmesi'nin hükümlerini, Cenevre Sözleşmesi'nde tanımlanan mültecilere de teşmil etmek arzusuyla,

Aşağıdaki hususlarda anlaşmışlardır.

Madde 1

Sözleşen Taraflardan her biri, Cenevre Sözleşmesini imzaladığı veya onayladığı sırada anılan Sözleşmenin 1 maddesinin B paragrafında belirtilen kavramlardan hangisini kabul ettiğini beyat etmemesi, imza, onay ya da katılma sırasında bu protokol çerçevesindeki vecibeleri bakımından bu hususun tasrih edilmesi şartıyla, bu protokolda kullanılan "mülteci" terimi Cenevre Sözleşmesinin 1 maddesinde atfedilen manayı taşır.

Madde 2

1-Yardım Sözleşmesinin 2 Bölüm hükümleri mültecilere uygulanamayacaktır.

2-Cenevre Sözleşmesinin 1 maddesinin C paragrafı uyarınca anılan Sözleşme hükümlerinden artık yararlanamayan kişiler için, Yardım Sözleşmesi'nin 7 maddesinin I(a) paragrafında belirtilen vatana iadeye ilişkin ikamet süresi, mültecilerinin bu hükümlerden yararlanmasının sona erdiği tarihten itibaren işlemeye başlar.

Madde 3

Sözleşen Taraflar arasında bu Protokol'un 1, 2 ve 3 maddeleri Yardım Sözleşmesine ek maddeler olarak telakki edilerek alınan Sözleşme'nin diğer hükümleri buna göre uygulanacaktır.

Madde 5

- 1- Bu Protokol, Yardım Sözleşmesini imzalayan Avrupa Konseyi üyelerinin imzasına açıktır. Protokol onaylanacaktır.
- 2- Yardım Sözleşmesine katılan her Devlet bu Protokol'a da katılabilir.
- 3- Bu Protokol, ikinci onay belgesinin tevdi edildiği ayı izleyen ayın birinci günü yürürlüğe girecektir.
- 4- Daha sonra onaylayan veya katılan Devletler bakımından Protokol, onay veya katılma belgesini tevdi ettiği ayı izleyen ayın ilk günü yürürlüğe girecektir.
- 5- Bu Protokol'un onay ve katılma belgeleri, Avrupa Konseyi Genel Sekreterliğine tevdi olunacaktır. Genel Sekreter, onaylayan ve katılan Devletlerin adlarını, Avrupa Konseyi üyelerine ve Protokol'a katılmış bulunan diğer Devletlere bildirilecektir.

Yukarıdaki hükümleri kabul zımnında gereği gibi yetkili kılınmış aşağıda imzaları bulunanlar, bu Sözleşme'yi imzalamışlardır I)

Avrupa Konseyi, arşivlerinde saklanacak tek bir nüsha halinde, her iki metin de aynı derecede geçerli bulunmak üzere Fransızca ve İngilizce olarak, 11 Aralık 1953 tarihinde Paris'te düzenlenmiştir. Genel Sekreter imzalayan Devletlere bu Sözleşme'nin onaylanmış birer örneğini iletacaktır.